

УДК 343.148(477):343.37

Г. О. Гончарук*здобувач кафедри кримінально-правових дисциплін факультету № 6
Харківського національного університету внутрішніх справ***ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПРОПОЗИЦІЇ,
ОБІЦЯНКИ АБО НАДАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ**

Актуальність. Розслідування злочинів постає у криміналістичних дослідженнях як наукове пізнання явищ та процесів об'єктивної дійсності, що започатковуються, припиняються, контролюються чи використовуються автономними високоорганізованими самокерованими системами. При цьому органи розслідування, а в більш широкому контексті, усі правоохоронні органи ба навіть більше – уся правова підсистема суспільства – мають задовольнити у певній мірі суперечливі соціальні запити: на безпеку від кримінальних правопорушень, з одного боку та на автономність й недоторканість громадян, з іншого. Балансиром між позначеними вимогами виступає об'єктивність розслідування, засобом забезпечення якої, багато у чому, є інститут експертизи, тобто незалежного від суб'єкту розслідування встановлення фактів та закономірностей на підставі наукових знань.

Завданням даної публікації є з'ясування особливостей використання спеціальних знань при розслідуванні пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди.

Об'єктом дослідження виступили закономірності використання спеціальних знань при розслідуванні пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди..

Предметом дослідження виступили нормативно-правові акти, наукові, навчальні та методичні публікації.

Стан дослідження. У науковому обігу під знаннями розуміється системно упорядкований і перевірений суспільно-історичною практикою результат процесу пізнання дійсності у свідомості людини у вигляді уявлень, суджень, понять, теорій, а також сукупність відомостей з будь-якої галузі, набутих у процесі навчання, дослідження [1, с. 771]. Знання являють собою систему ідеально відтворених у мовній формі закономірних зв'язків об'єктивного світу, що поділяються на дві системи: загальнотеоретичні (загальні) та прикладні (спеціальні) знання. Будучи підсистемою цілісної системи знань, вони одночасно є системами для своїх підсистем (науки, техніки, мистецтва, ремесла), які, в свою чергу, є системами щодо інших підсистем [2, с. 8-9].

При введенні у криміналістично-процесуальний обіг розуміння категорії «знання» отримує деталізацію. Так, В. М. Ревака під «спеціальни-

ми пізнаннями» розуміє сукупність будь-яких пізнань на сучасному етапі їхнього розвитку в галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла, отриманих у результаті професійної підготовки і фахової освіти, за винятком професійних правових пізнань суб'єкта доказування (органу дізнання, слідчого, прокурора, суду), використовуваних з метою виявлення і розслідування злочинів у порядку, передбаченому кримінально-процесуальним законом [3, с. 177]. Також й Г. М. Надгорний під спеціальними знаннями розуміє знання, що не відносяться до загальновідомих, які створюють основу професійної підготовки з наукових, інженерно-технічних і виробничих спеціальностей, а також не загальновідомі знання, що необхідні для заняття будь-якими іншими видами діяльності [4, с. 42]. М. В. Салтевський вважав, що для слідчого є професійні знання (всі юридичні знання, також і в галузі криміналістики) та спеціальні (ті, що різняться від здобутих у процесі професійної підготовки слідчого – наприклад, знання інженера в царині електротехніки для слідчого є спеціальними) [5, с. 134]. Отже, спираючись на доробок вітчизняних криміналістів [6, 7], можливо констатувати, що при потрапляння у криміналістичний контекст категорія «знання» перетворюється у «спеціальні знання (пізнання)», «юридичні (правові, професійні) знання (пізнання)» та «загальновідомі знання (пізнання)».

Виклад основного матеріалу. Типовою формою використання спеціальних знань у досудовому розслідуванні є залучення спеціалістів, призначення експертиз. До суб'єктів, що чіє спеціальні знання можуть використовуватись у досудовому розслідуванні також відносять перекладача, педагога та особу, яка розуміє розмовні знаки німих (глухих) [8, с. 132].

За повідомленням фахівців найпоширенішою формою використання спеціальних знань є залучення спеціаліста із числа:

- співробітників судово-експертних підрозділів всіх рівнів та різної відомчої приналежності;
- компетентних працівників контролюючих органів;
- представників інших практичних, а також наукових та педагогічних колективів, які володіють глибокими знаннями у своїх сферах діяльності;

- приватних осіб, що не входять до штату яких-небудь офіційних структур [9, с. 141].

Згідно ч.1 ст.71 КПК України, спеціалістом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних або інших засобів і може надавати консультації під час досудового розслідування і судового розгляду з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок.

Найбільш розповсюдженою формою непроцесуальної допомоги слідчому особами, обізнаними в певній професійній сфері, для вирішення широкого кола питань є консультації. За консультаціями до осіб, які володіють спеціальними знаннями у різних галузях, слідчі частіше за все звертаються для оцінки доказів, своєчасного вирішення питання про призначення експертиз, визначення кола питань, що адресуються експертові. Важливим в консультуванні є те, що слідчий має змогу оперативно отримати кваліфіковану допомогу із спеціальних питань [8, с. 192].

Згідно ч.5 ст.71 КПК України спеціаліст зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, суду і мати при собі необхідні технічне обладнання, пристрої та прилади;

2) виконувати вказівки сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду та давати пояснення з поставлених запитань.

Найважливішою формою використання спеціальних знань у рамках досудового розслідування є проведення експертиз. Закон України «Про судову експертизу» визначає поняття судової експертизи як дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання, досудового слідства чи суду [10, с. 5].

Дослідники відмічають, що діяльність експерта більш наближена до наукової роботи, проте, відрізняється від неї деякими особливостями. По-перше, згідно зі ст. 242 КПК експерт проводить експертизу (практичне дослідження) за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Мета пізнавальної діяльності експерта полягає у здобутті нових наукових знань, встановленні загальних закономірностей явищ, що вивчаються, вирішенні теоретичних проблем. По-друге, пізнавальна діяльність експерта спрямована на виявлення конкретного явища (властивостей) досліджуваного об'єкту. Загальні закономірності даного явища експертові як фахівцеві вже відомі до проведення дослідження, яке має лише підтвердити наявність або відсутність їх в об'єкті, що досліджується. Про-

те, метою наукового дослідження є встановлення в об'єктах пізнання невідомих або маловідомих об'єктивних закономірностей або властивостей. По-третє, завдання практичного експертного дослідження зрештою зводиться до встановлення певних доказових фактів, що відносяться до подій, які вже сталися і виникнення яких може бути наслідком будь-яких причин. Це зумовлює варіативне використання в ході дослідження наукових прийомів і засобів в залежності від можливих ситуацій, в яких відповідно до експертної версії, протікав процес виникнення і виявлення речових доказів – об'єктів експертного дослідження. Подібного роду варіативність в наукових дослідженнях, зазвичай, відсутня. Проте, не дивлячись на відмінні особливості, пізнавальна діяльність експерта, так само як і наукова робота, заснована на застосуванні спеціальних знань для вирішення певних завдань, тобто полягає головним чином в розумовій діяльності. Експерт дає висновок від свого імені і несе за нього особисту відповідальність. Це означає, що експерт має право дати висновок, лише якщо він переконаний в правильності зроблених ним досліджень. Принцип внутрішнього переконання лежить в основі концепції висновку експерта

Будучи цілеспрямованою психічною діяльністю, процес формування експертного переконання носить чітко виражений волевий характер і продовжується протягом всього часу провадження експертизи. Закінчується ця діяльність висновком експерта. Таким чином, позиція експерта щодо істинності інформації, отриманої ним про об'єкт експертизи, виробляється поступово, в результаті перевірки і оцінки отриманих даних, з урахуванням теоретичних положень науки, фахівцем якої він є, експертної практики і особистого досвіду [11, с. 207-208]

Відповідно до положень ст. 69 КПК – експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

При використанні у досудовому розслідуванні спеціальних знань у експертних знань важливими моментами є встановлення компетенції експерта та кола його обов'язків. Компетентність – суб'єктивна характеристика конкретного експерта, яка визначає його здатність провести певне дослідження, виконувати покладені обов'язки. Відмічені поняття широко використовуються в КПК, зокрема у ст. 69 КПК, згідно з якою експерт має

право «знайомитися з матеріалами кримінального провадження, що стосуються предмета дослідження» [12, с. 205].

У свою черги обов'язки експерта у провадженні визначені у ч. 5 ст. 69 КПК:

1) особисто провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок на поставлені йому запитання, а в разі необхідності – роз'яснити його;

2) прибути до слідчого, прокурора, суду і дати відповіді на запитання під час допиту;

3) забезпечити збереження об'єкта експертизи. Якщо дослідження пов'язане з повним або частковим знищенням об'єкта експертизи або зміною його властивостей, експерт повинен одержати на це дозвіл від особи, яка залучила експерта;

4) не розголошувати без дозволу сторони кримінального провадження, яка його залучила, чи суду відомості, що стали йому відомі у зв'язку з виконанням обов'язків, або не повідомляти будь-кому, крім особи, яка його залучила, чи суду про хід проведення експертизи та її результати;

5) заявити самовідвід за наявності обставин, передбачених цим Кодексом.

Під об'єктом експертизи розуміються матеріальні (матеріалізовані) джерела інформації, які направляються експерту. Конкретним предметом експертизи розглядаються фактичні дані, які сформульовані в питанні експерту і підлягають встановленню в ході експертного дослідження [13, с. 205].

При використанні спеціальних знань у формі експертизи слідчому необхідно передбачати можливість намагань сторони захисту скомпromетувати відповідні результати. Це може бути здійснене наступними шляхами:

1) використання положень ст. 244 КПК, що за наявності «достатніх підстав вважати, що залучений стороною обвинувачення експерт внаслідок відсутності у нього необхідних знань, упередженості чи з інших причин надасть або надав неповний чи неправильний висновок» можливе проведення експертизи стороною захисту;

2) вказівка на відсутність у експерта компетентності, що призвело до давання ним неповного чи необґрунтованого висновку. Відповідно до ч. 3 ст. 356 КПК під час допиту експерта в суді йому можуть бути поставлені запитання щодо наявності спеціальних знань, кваліфікації з досліджуваних питань (освіти, стажу роботи, наукового ступеня тощо) та інших питань, що стосуються висновку експерта. Згідно ч. 5 цієї статті «кожна сторона кримінального провадження для доведення або спростування достовірності висновку експерта має право надати відомості, які стосуються знань, вмінь, кваліфікації, освіти та підготовки експерта». Обсяг відомостей щодо особи експерта може бути розширено, тому доцільно в обох ча-

стинах статті стисло вказати, що вони стосуються даних про компетенцію та компетентність експерта [14, с. 206-207].

Важливим питанням, яке істотно впливає на ефективність досудового розслідування та надійність процесуального закріплення його результатів є питання предмету експертного дослідження, тобто обсягу матеріалів які надаються експерту для дослідження, також багато залежить від питань, які на вирішення експерта виносить слідчий.

Як зауважують дослідники питань розслідування корупційних злочинів – можуть призначатися різні види судових експертиз, зокрема: судово-економічна – для перевірки фінансових і господарських операцій підприємства, організації або окремих посадових осіб; для перевірки промислового, товарного, фінансового планування, відповідності звіту установи дійсності; судово-товарознавча – встановлення якості готових промислових і продовольчих товарів, їхня сортність, вартість; судово-технічна – для з'ясування причин порушень технологічних процесів, термінів будівництва тощо; криміналістична (техніко-криміналістична) – дослідження документів; а також почеркознавча, авторознавча, фоновскопічна та інші спеціалізовані експертизи [15, с. 146], або – «почеркознавча, дактилоскопічна експертизи ... експертизи матеріалів і речовин, фоновскопічну й комп'ютерну експертизи» [16, с. 10-11]. Отже, типовими експертизами при розслідуванні злочинів спрямованих на надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі є дактилоскопічна та експертиза відео-, звуко-запису.

Особливості дактилоскопічної експертизи при розслідуванні надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі.

Основні завдання дактилоскопічної експертизи:

- встановлення особи;
- визначення статі, віку та інших особливостей цієї особи;
- визначення кількості осіб, що залишили сліди рук;
- виявлення особливостей поведінки особи на місці події (конкретизація способів тактильної взаємодії з предметом злочину, його оболонками, місцями транспортування чи зберігання).

Об'єктами дактилоскопічної експертизи є предмети зі слідами рук або сліди рук. Такими виступають сам предмет злочину у речовій формі (грошові кошти чи, теоретично, інше майно), предмети, які виступали тарою при наданні предмету злочину (конверт, обгортка з паперу, паспорт, інші документи).

В якості зразків для порівняльного дослідження представляються відбитки рук (пальців, долонь) підозрюваних або осіб, що перевіряються (їх дактилоскопічні карти), отримані слідчим чи судом, а також дактилоскопічні карти зареєстро-

ваних злочинців. Отримання порівняльних зразків слідів пальців рук проводиться у відповідності з вимогами КПК. Оптимальними для проведення порівняльного дослідження є зразки того ж виду (потожирові, забарвлені певним речовиною тощо) і на такому матеріалі, що досліджувані сліди з місця події. Однак у більшості випадків достатньо буває отримати ці відбитки за допомогою друкарської фарби чорного кольору.

Крім відбитків рук підозрюваних (обвинувачених), на експертизу представляються відбитки рук осіб, які могли торкатися до предметів у ході своєї звичайної діяльності.

Питання діагностичного характеру:

1. Чи є на представленому об'єкті сліди рук? Придатні вони для ідентифікації особи?

2. Якою рукою (правою чи лівою) і якими пальцями (ділянкою долоні) залишені сліди на даному предметі? Яке взаєморозташування слідів пальців рук, яка їхня локалізація на різних предметах (для аналізу окремих елементів механізму злочину або іншої події)?

3. Чи має якісь особливості будова кисті руки особи, що залишила сліди (шрами, захворювання шкіри, відсутність фаланг пальців). Не було на руках сторонніх предметів: кілець, рукавичок тощо?

4. Як давно залишені сліди рук?

5. Який стать, вік і приблизний зріст особи, що оставили сліди?

6. Яка кількість осіб перебувало на місці події?

Питання ідентифікаційного характеру:

1. Чи належать сліди рук одному або кільком особам?

2. Не залишені сліди рук конкретною особою (особами)?

Особливості експертизи відео-, звуко-запису при розслідуванні надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі

Ціннішим джерелом доказів при розслідуванні надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі є результати аудіо-, відео-фіксації. Утім, одночасно, як повідомляють фахівці – «Сучасний рівень розвитку техніки, особливо інформаційних технологій, робить можливою будь-яку маніпуляцію з аудіо-, відеоматеріалами (від монтажу до його створення)», у зв'язку з чим типовим способом компрометації їх доказового значення є апеляція до можливої фальсифікації. З іншого ж боку, якщо враховувати той факт, що при проведенні певних слідчих (розшукових) дій використовуються декілька джерел фіксації інформації, то і сфальсифікувати «замовлену» ситуацію однієї події з різних ракурсів – можливо лише за штучно створених умов, а саме – добре відзнятого «художнього фільму» [15, с. 246].

Основні напрями таких експертиз:

- технічне дослідження фонограм і інших засобів звукозапису;

- фоноскопічне дослідження звукового середовища, зафіксованого на магнітних носіях;

- фоноскопічне дослідження усного мовлення.

Основні завдання експертизи відео-, звуко-запису можуть бути як ідентифікаційні так і діагностичні:

- проведення технічної експертизи матеріалів і засобів звуко- та відеозапису;

- дослідження диктора за фізичними параметрами усного мовлення, акустичних сигналів та середовищ;

- лінгвістичного дослідження усного мовлення

- встановлення конкретних екземплярів засобів звукозапису

- давнина виробництва фонограм;

- спосіб виготовлення фонограми (чи є фонограма оригіналом або копією); наявність ознак підробки й ін [16, с. 8].

Об'єкти дослідження експертизи відео-, звуко-запису – аудіо-, відео- матеріали з результатами фіксації слідчих (розшукових) дій, гласних та негласних, а також їх конкретизація – фонограма, відеофонограма, відеограма, сигналограма-оригінал, запис, монтаж, – визначені ДСТУ 2737–94 [16, с. 8].

На вирішення фоноскопічної експертизи ставляться такі питання:

– чи є на представленій фонограмі фрагменти із записом звучної мови;

– який дослівний зміст розмови, зафіксованої на даній фонограмі (окремих її фрагментах);

– які відомості, що характеризують мовця, можна одержати по фонограмі його звучної мови;

– чоловіча або жіноча звучна мова записана на фонограмі;

– скільки чоловік брало участь у розмові, записаній на представленій фонограмі;

– одним або різними особами вимовлена мова, записана на представлених фонограмах;

– чи придатна представлена на дослідження фонограма для ідентифікації мовця за голосом і мовою;

– чи належать голос і мова, зафіксовані на фонограмі, гр .А;

– чи є дана фонограма оригіналом або копією;

– яка природа звукових сигналів, зафіксованих на представленій фонограмі;

– чи є звукові сигнали на фонограмі сигналами конкретного джерела (указати джерело) [17, с. 6-7].

Як зазначається у публікаціях до підстав для призначення фоноскопічної експертизи відноситься наявність таких обставин:

1) пред'явлений запис відрізняється від первісного (оригіналу) тим, що частина тексту була вилучена, стерта й замінена новим нібито для збереження запису;

2) відсутність запису на окремих ділянках плівки є результатом невиправданих перерв процесу запису оригіналу або копії;

3) текст відповідає оригіналу, але є пропуски, тому що запис вівся із тривалими паузами;

4) текст на окремих ділянках записаний нерозбірливо, що викликає сумнів у його придатності для ідентифікації й неможливість оцінки вірогідності зафіксованої мовної інформації, тому що не можна відновити контекст розмови;

5) у плівці є вклейки, її зміст відрізняється від оригіналу;

6) занадто великий рівень сторонніх шумів і перешкод, у зв'язку із чим неможливо повністю розшифрувати текст розмови;

7) у записі є перекручування, які можна розглядати як спроби змінити первісний текст;

8) представлена плівка є перезаписом, а не оригіналом; мають місце фізичні деформації плівки, обриви, склейки, що призвело до часткової втрати інформації;

9) у записі чутні різкі щиглики й інші перешкоди, що може бути ознакою монтажу запису;

10) фонограма повністю або частково сфальсифікована, тому що отримано за допомогою мікширування мовних сигналів, накладення акустичного фону іншого приміщення, виготовлена за допомогою мовного синтезатора [18, с. 21].

Висновки. Використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів спрямованих на надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі є обов'язковим. Найбільш поширеною формою використання спеціальних знань є судові експертизи. Типовими експертизами є дактилоскопічна та експертиза відео-, звуко-запису. Для організації та проведення ефективного розслідування злочинів спрямованих на надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі важливим є призначити та здійснити експертизи з врахуванням вимог до їх завдань (ідентифікаційні чи діагностичні), підстав, об'єктів та ставити перед суб'єктом проведення експертизи адекватні питання.

Література

1. Новий тлумачний словник української мови: В 3 т. Т. 1: А-К : 42 000 сл. / Уклад. В. Яременко, О. Сліпущко. 2-е вид., випр. Київ : Аконт, 2001. 926 с.

2. Сорокотягин И. Н. Специальные познания в расследовании преступлений. Ростов-на-Дону : Изд-во Ростовского университета, 1984. 119 с.

3. Ревака В.М. Форми використання спеціальних знань в досудовому провадженні [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Х., 2006. 206 с.

4. Надгорный Г. М. Гносеологические аспекты понятия «специальные знания». *Криминалистика и судебная экспертиза : Республ. межведомственный научно-методический сборник*. К. : Вища школа. Изд-во при Киевском университете, 1980. Вып. 21. С. 37–42.

5. Салтевский М. В. Проблема соотношения специальных и профессиональных знаний, используемых при производстве следственных действий. Становление и развитие органов внутренних дел Украинской ССР. К. : КВШ МВД СССР, 1973. С. 134–135.

6. Курта Є.О. Визначення поняття спеціальних знань у кримінальному провадженні на стадії досудового розслідування. *Теоретичні аспекти організації досудового розслідування* : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції м. Харків, 4 грудня 2015 р. Харків : ХНУВС, 2015. С. 153-155.

7. Лапта С. П. Правові та наукові основи використання судових експертиз при розслідуванні злочинів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Х., ХНУВС, 2006. 234 с.

8. Лазебний А. Форми використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів проти громадського порядку. *Національний юридичний журнал : теорія і практика*, 2015. № 4. С. 131–134.

9. Бухонський С. О. Залучення спеціаліста, як форма використання спеціальних знань у чинному кримінально-процесуальному законодавстві. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2014. Вип. 4. С. 190-198.

10. Експертизи у судовій практиці : науков-практ. посіб. / за ред. В. Г. Гончаренка. К. : Юрінком Інтер, 2010. 400 с

11. Юнацький О. В. Проблеми діяльності судового експерта. *Теоретичні аспекти організації досудового розслідування* : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 4 грудня 2015 р.). Харків : ХНУВС, 2015. С. 207–210.

12. Щербаковський М. Г. Реалізація положень теорії судових експертиз в КПК України. *Теоретичні аспекти організації досудового розслідування* : матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Харків, 4 грудня 2015 р.). Харків : ХНУВС, 2015. С. 204–207.

13. Кимлик Н.В. Тактичні прийоми розслідування злочинних корупційних діянь за новим КПК України. *Європейські перспективи*. 2012. № 4, ч. 1. С. 142–146.

14. Мишков Я.Є. Методика розслідування хабарництва : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Нац. юрид. акад. України ім. Я.Мудрого. Х., 2005. 16 с.

15. Брендель О. І. Засоби прихованого відео спостереження та особливості їх використання в процесі розслідування злочинів і експертного дослідження. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*, 2016. Вип. 16. С. 243–247.

16. Горбач-Кудря І. А. Експертиза звуко- та відео-запису: поняття, завдання та методи дослідження. *Сучасні криміналістичні експертизи в розслідуванні злочинів [Текст]* : матеріали кругл. столу (Київ, 25 лютого 2015). К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 8–9.

17. Бойко Ю. Р. Роль фоноскопичної експертизи при розслідуванні злочинів у сфері службової діяльності. *Сучасні криміналістичні експертизи в розслідуванні злочинів [Текст]* : матеріали кругл. столу (Київ, 25 лютого 2015). К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 6–7.

18. Сагач І. М. Фоноскопична експертиза: підстави призначення та завдання. *Сучасні криміналістичні експертизи в розслідуванні злочинів [Текст]* : матеріали кругл. столу: (Київ, 25 лютого 2015). К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. С. 20–24.

Анотація

Гончарук Г. О. Особливості використання спеціальних знань при розслідуванні пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди. – Стаття.

У статті розглядається використання спеціальних знань при розслідуванні злочинів спрямованих на надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі. Констатується, що найбільш поширеною формою використання спеціальних знань є судові експертизи. Визначається, що типовими експертизами є дактилоскопічна та експертиза відео-, звуко-запису.

Для організації та проведення ефективного розслідування злочинів спрямованих на надання, пропозиції чи обіцянки неправомірної вигоди службовій особі важливим є призначати та здійснити експертизи з врахуванням вимог до їх завдань (ідентифікаційні чи діагностичні), підстав, об'єктів та ставити перед суб'єктом проведення експертизи адекватні питання.

Ключові питання: розслідування злочинів, спеціальні знання, експертиза, дактилоскопічна експертиза, експертиза відео-, звуко-запису.

Аннотация

Гончарук А. А. Особенности использования специальных знаний при расследовании предложения, обещания или предоставление неправомерной выгоды. – Статья.

В статье рассматривается использование специальных знаний при расследовании преступлений направленных на предоставление, предложение или обещания неправомерной выгоды должностному лицу является. Констатируется, что наиболее распространенной формой использования специальных знаний являются судебные экспертизы. Определяется, что типичными экс-

пертизами является дактилоскопическая и экспертиза видео-, звуко-записи.

Для организации и проведения эффективного расследования преступлений направленных на оказание, предложения или обещания неправомерной выгоды должностному лицу важно назначать и здійсняты экспертизы с учетом требований к их задач (идентификационные или диагностические), оснований, объектов и ставить перед субъектом проведения экспертизы адекватные вопросы.

Ключевые вопросы: расследование преступлений, специальные знания, экспертиза, дактилоскопическая экспертиза, экспертиза видео-, звуко-записи.

Summary

Goncharuk G. O. Features of the use of special knowledge when investigating the proposal, promise or providing unlawful benefits. – Article.

The article considers the use of special knowledge in investigating crimes aimed at providing, proposing or promising unlawful benefits to an official is mandatory. It is stated that the most common form of using special knowledge is forensic examinations. It is determined that typical expert examinations are dactyloscopic and examination of video, sound recording.

To organize and conduct an effective investigation of crimes aimed at providing, proposing or promising an unlawful benefit to an official, it is important to appoint and carry out expert examination taking into account the requirements for their tasks (identification or diagnostic), grounds, objects and to put before the subject of the examination adequate question.

Key words: crime investigation, special knowledge, expertise, fingerprint expertise, video, audio recording expertise.